

ΑΠΟ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

΄Απολογισμός της περιόδου συναυλιών Νέας ΄Υόρκης
κατά τὸ 1953 - 1954

Σύμφωνα πρὸς τὶς πληροφορίες μας, τὶς σχετικὲς μετὴν κίνηση τῶν συναυλιῶν στὴ Νέα ΄Υόρκη κατὰ τὴν περίοδο ποὺ μᾶς πέρασε, ὑπῆρξεν ἐκεῖ καὶ ἐφέτος ἕνα τέτοιο πλῆθος μουσικῶν ἐκτελέσεων παντὸς ἔθνους, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ περάσῃ ἀπαράτηρητο, ὅσο καὶ ἂν μέσα σὲ μιά τόσο σύντομη ἐπισκόπηση δὲν εἶναι δυνατόν, παρὰ ἀναγκαστικὰ, νὰ περιοριστοῦμε στὰ σπουδαιότερα μόνο γεγονότα, Σ' αὐτὰ συγκαταλέγονται πρῶτα οἱ ἐρμηνεῖες ποὺ προσέφεραν χορωδιακὰ καὶ συμφωνικὰ συγκροτήματα, ποὺ, τὴν φορὰ αὐτῆ, περισσότερο παρὰ ποτέ, καταλαμβάνουν στὴ γενικὴ κίνησι, μιά θέση δεσπόζουσα. Δίπλα στίς πατροπαράδοτους συναυλιακὲς τῆς Φιλαρμονικῆς τῆς Νέας ΄Υόρκης ποὺ ἐφέτος — σὺνε— πεία τῆς κατὰ τὴ διάρκεια τῆς αἰζὼν ἀπαραιτήτης καὶ παρατεταμένης κᾶπως ξεκουραστικῆς διακοπῆς τοῦ Δημοτῆ Μητροπούλου — τὴ διεύθυνσι τῆς χρειάστικης νὰ μοιραστοῦν ὁ Bruno Waller, ὁ Georg Szell καὶ ὁ Guido Cantelli, ἀκούσθηκαν καὶ ἐκτελέσθη ἀπὸ διάφορα ὀνομαστὰ ἔξενε ὀρχήστρες, ποὺ ἐτράβησαν καὶ ἐκράτησαν ἀγρυπνεῖο τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινού. Ἐκτὸς δηλαδὴ τῆς Ὀρχήστρας τῆς Φιλαδελφείας, ὑπὸ τὸν Eugen Ormandy καὶ τῆς Συμφωνικῆς ὀρχήστρας τῆς Βοστώνης ὑπὸ τὸν Charles Münch, ποὺ παρουσιάζονται κάθε χρόνο μὲ μιά σειρά ἐκλεκτῶν προγραμμάτων, ἐφέτος ἀκούσθηκε καὶ ἡ Συμφωνικὴ Ὀρχήστρα τοῦ Πιττσπουργκ, ὑπὸ τὴν διεύθυνσι τοῦ William Steinberg, ποὺ τὴν καθήρησε σ' ἕνα θαυμαστὸ σύνολο ἀνώτερης ἡχητικῆς τελειότητος καὶ μετὴν ἀπόδοσι τοῦ «Τραγουδιῶ τοῦ Γῆς» τοῦ Γουσταῶν Μάλερ, κατὰ τὸν πνευματικῆς καὶ τὸν ποὺ σὺγκεντρωμένον δυνατόν τρόπο, ὄχι μόνον ἐξασφάλισε μιά ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες ἐπιτυχίες τῆς περιόδου, ἀλλὰ καὶ ἀπέδειξε πῶς βρίσκεται πιά στὴν πρώτη γραμμῇ τῶν μεγάλων διευθυντῶν Ὀρχήστρας. Ἄλλα καὶ ἡ Συμφωνικὴ τοῦ Ρότσεστερ ὑπὸ τὸν Erich Leinsdorf, ποὺ μοῦζι μετὴν Rutgers University Choir, ἔβλεψε ἔξωθεν καλλιεργημένον φωνητικὸ σύνολο, ἔδωσε μιά πράγματι λομπρὰ ἐρμηνεῖα τῆς ἐνάτης τοῦ Μπετόβεν, ὅπως καὶ τοῦ προλόγου καὶ τῆς σκηνῆς τῆς οἰπέφως ὑπὸ τὸν «Boris Godunoff» τοῦ Μουζόρογκ, ὅφεισε τὶς καλύτερες ἐντυπώσεις. Καὶ θὰ ἀναφερθῶν ἀκόμη, ὅτι καὶ ἡ Συμφωνικὴ τῆς Μινναπώλεως, ὑπὸ τὸν Antal Dorati, τὸν διάδοχο τοῦ Μητροπούλου ἐπεκύρωσε μετὴν ἐμφάνισι τῆς τῆς φῆμης τῆς ὄς Ὀρχήστρας πρώτης τάξεως.

Ἀπὸ τοὺς καθυπερθετοῦς, ἀληθινὰ ἐθιμαρμύεου ἡ Ὀρχήστρα Βασιτοῦ τῆς Στουτγάρδης ὑπὸ τὴν διεύθυνσι τοῦ ὑπερευαίσθητου Ἀρχιμουσικοῦ τῆς Karl Munchinger, χάρις στὴν θαυμαστῆ, τὴν ἀνυπερβλήτη ὁμοιογένεια τοῦ συνολικοῦ τῆς ἤχου. Ἄλλα καὶ οἱ «Bamberger Symphoniker», ὑπὸ τὸν Joseph Keilberth, ποὺ ἐπιπρότερον ἀπὸ τὸ Μεξικό, ἐστάθμισαν καὶ ἐνεφανίσθησαν στὴ Νέα ΄Υόρκη μετὴν ἔργα Gluck, Mozart καὶ Beethoven εἶχαν μιά ἐξαιρετικὴ καὶ ὁμόφωνη ἐπιτυχία.

Τὸ μεγάλο ὀδυνηρὸν γεγονὸς τῆς ἐποχῆς ὑπῆρξε φυσικὰ ἡ ὀριστικὴ ἀπομάκρυνσι ἀπὸ τὴν ἐνεργόν μου*

σκήν δρᾶσιν τοῦ 87ετοῦς Τσοκανίνι, περὶ τῆς ὁποίας ὤμιλησεν ἦδη τὸ περιοδικὸν εἰς προηγουμένον τεῦχος καὶ ἡ ὁποία εἶχε ὄς ἄμεσον σὺνείπειαν τὴν διὰλυσι τῆς Συμφωνικῆς Ὀρχήστρας «NBC» ποὺ εἰδικῶς δι' αὐτὸν εἶχεν ἰδρύσει ἡ «National Broadcasting Company» καὶ εἶχε καταστῆ ὀνομαστῆ γιὰ τὴν ἀπόλυτη ἀρτίστητά της. Ἐφ' ὅσον ἡ ὀρχήστρα αὐτὴ διευθύνετο ἀπὸ τὸν Τσοκανίνι ἡ «NBC» καὶ πρὸ πάντων ὁ Γενικὸς τῆς διευθυντῆς David Sarnoff, θεωροῦσε ἠθικὴν τοῦ ὑπορέωσι τὴν πάση θυσίᾳ εἰς τὴν ζῶνι διατήρησι τῆς Περσιστικῆς οικονομικῆς δυσχέρειας, ποὺ εἶχαν προκίψει τελευταίως ἀκόμη, ἀπὸ τὴν στέρησιν τῆς σημαντικῆς βοήθειας, ποὺ τῆς πορεύει ἡ «General Motors», ἐξωμαλύνθησαν ἐγκαίρως μετὴν ὄρων ἐπέμβασιν τῆς «Socony», ποὺ ἐπέσπευσε νὰ ἀναλάβῃ τὸ πλεῖστον τοῦ ποσοῦ τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυρίου δολλορίων, ποὺ ἐτοιχίξε κατ' ἔτος ἡ συντήρησις τοῦ συγκροτήματος. Ἐπειδὴ ὁμως μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσι τοῦ Τσοκανίνι ἀπεοῦρη καὶ ἡ «Socony», χωρὶς νὰ παρουσιωσῆ ἄλλος ἀξιολογὸς οικονομικὸς ὑποστηρικτῆς ἡ διάλυσις τοῦ θαυμαστοῦ, τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ μουσικοῦ συγκροτήματος, ἦτο πιά ἀνσπόφευκτη. Ἐτοῖ ἡ ἀπέναντι πόλις τῶν 8 ἑκατομμυρίων κατοικῶν ἐορέθη πάλι τὴν πραγματικὰ θλιβερὰ κατὰστασι νὰ μὴ εἶχε παρὰ μιά μόνη συμφωνικὴ πρῶτης τάξεως.

Ἐνα πολὺμυτο πλουτισμὸ τῆς μουσικῆς ζωῆς τῆς Νέας ΄Υόρκης ἐχάρισε ἡ «Philharmonie Chamber Ensemble» ποὺ ἴδρυσεν ὁ Μητροπολιτικὸς ἀπὸ ἐκλεκτὰ μέλη τῆς Φιλαρμονικῆς τῆς Ἀμερικανικῆς Μητροπόλεως, μετὴν ὁποῖαν ἔδωσε κατὰ τρόπον ὑποδειγματικόν μιά σειρά συναυλιῶν μουσικῆς βωματοῦ διεφορῶν τύπων μετὴν ἔργα ἀπὸ τὸ κλασσικόν καὶ τὸ σύγχρονον ρεπετόριον. Ἐπίσης ἡ Margaret Hillis μετὰ τὸ φωνητικὸν περίφημα κατηρητισμένον συγκροτήμα τῆς «Concerl Choir» ἔδωσε τέσσαρες συναυλιακὲς μετὴν προγράμματα ἀσυνθῆβος χαρακτῆρος. Ἡ ἔρμηνεα τῆς ὄπερας «Hippolyte et Aricie» τοῦ Rameau εἰς τὸν κονεῖτο κρινετα ὡς τὸ ἀριστερότερον δείγμα τῆς ἐργασίας τῆς αὐτῆς. Ὅπως ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέροντος φαίνεται, ὅτι ὑπῆρξαν καὶ οἱ ἐμφανισεῖς τῆς ὑπὸ τὸν Allen Sven Oxenborg «American Chamber Opera Society» ὑπὸ τὴν ἐξαιρετικὰ ζωντανῆν μουσικὴν διεύθυνσι τοῦ Arnold U. Gamson ἐρμηνησθησαν μουσικῶς κατὰ τρόπον, ποὺ ὄφεισε ζωρητάτη αἰσθησι τὰ ἔργα: Ἱπίρσι καὶ Ἐλένη» τοῦ Gluck «La gazza ladra» τοῦ Rossini, καὶ «Διδῶ καὶ Αἰνείας» τοῦ Purcell ἐνῶ ταυτόχρονα μετὰ ἀσυνθῆβη ἐπιδεικτικότητα ἐγένετο μενεία καὶ τῆς σκηνηρωμένη ἑντύπωση μίας πληθῶς θεατρικῆς παραστάσεως. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπο καὶ ὁ Thomas Schermann ἀπέδωσε μετὴν «Little Orchestra Society» τοῦ τῆν «Ariadne auf Naxos» τοῦ Richard Strauss.

Ἡ κατ' ἐξοχὴν δραστηρία «Concerl Society of New York» παρουσίασε κατὰ τὴν μουσικὴν ἐφετηνὴν περι-

δον, με την συμμετοχήν όνομαστών σολλιστ και διαφόρων συγκροτημάτων μουσικής δωματίου, σειράν προγραμμάτων με έργα μουσοργών από τού Μοντεβέρνι, Purcell, Vivaldi και Bach, τών κλασσικών Έπειτα και τών Γερμανών Ρωμαντικών μέχρι τών Debussy, Martini, Piston Honnegger Barber και Walton. Μεταξύ τών Σολλιστ διεκρίνοντο η Elisabeth Schwarzkopf, ο Hans Hotter, η Irmaog Seefried και ο Nikita Magaloff. 'Από τις πιο όπολογοισμες μουσικές 'Οργανώσεις της Νέας 'Υόρκης θεωρείται από έτών η «Bach - Aria Group» που χάρις στή δραστηριότητα του Οικονομικού της Διευθυντή William H. Scheide κατάρθεως σημαντικός η αύξηση τών κύκλου τών δι' αυτήν ενδιαφερομένων. 'Ο Robert Shaw, που διεθύνει τήν τελευταία της συναυλία παρουσίασε τή έξαιρετικά του Show-Corale και με καλοδιαπαιδαγωγημένους σολλιστας φωνητικής και όργανικής μουσικής, κατά τρόπο όποβευματικό, και στό ύφος, και τήν τεχνοτροπία, και στόν ήχο, τις όπ' άριθμόν 41 και 42 καντάτες του Μόρχ.

Τέλος στή σειρά τών μεγάλων σολλιστ που άκούσθηκαν στή «Carnegie Hall» και τή «Town Hall» άντισπροσωπήσαν: η Γερμανία και η Αύστρια με τούς Wilhelm Backhaus, Walter Gieseking, Friedrich Gulda και Paul Badura - Skoda, η Γαλλία με τούς Robert Casadesus, Nicol Henriot και Monique de la Bruchollerie και η 'Αγγλία με τούς Clifford Curzon, Benno Moiseiwitsch και Myra Hess. Μία έξαιρετική θέσι κατέχουν μέσα στό πλήθος τών συναυλιών από μεγάλους σολλιστ οι έρμηνείες του κυμβαλιστού Ralph Kirkpatrick. Πρόκειται περί του συγγραφέως μιας έκτακτημένης βιογραφίας του Ντομένικο Σκαρλάτι, του όποιου έπαιξε 60 συνάτες σε τρεις συναυλίες.

ΟΙ μουσικές γιορτές της «Ενώσεως Έλβετών Μουσοργών» τής Βασιλείας

'Από τή σπουδαιότερα και τή πλέον έντυπωσιακά έτήσια γεγονότα τής Μουσικής ζωής στήν Έλβετία θεωρούνται επί πενήντα και πλέον τώρα χρόνια οι γιορτές, που όργανώνονται στή Βασιλεία ή «Ενώσις τών Έλβετών Μουσοργών». Δεδομένου, ότι στις γιορτές αυτές παρουσιάζονται τό έργον άποκλειστικώς Έλβετών Συνθετών, πρόχεται έτσι στους μουσοφίλους η εκκαιρία νά προσανατολισθούν σ' έτι άφορά τήν εκάστοτε γενική μουσική παραγωγικότητα τής Χώρας. Το γεγονός, ότι η μικρή Έλβετία τις πέντε τελευταίες δεκαετίες έχει σημαντικά συνεισφέρει στήν μουσική Ερώρωπαϊκή δημιουργία έπιβεβαιώνουν τή άνόματα τών Ohmar Schoeck, Artur Honnegger, Frank Marlin, Willy Burkhard Conrad Beck και τελευταίως του νεοορού Ralf Liebermann γιά ν' αναφέρουμε μόνο μερικους τών όποιων η φήμη και η άξία θεωρείται πλέον παγκοσμίως άναμφίηχτος.

Τό πρόγραμμα τών εφετεινών εορτών τής Ενώσεως παρουσιάζει σε τρεις συναυλίες στή Βασιλεία — μία με χορωδιακά στό Munster και δύο με έργα όρχήστρας στή μεγάλη αίθουσα του Καζινό — έν έλω 11 νέα έργα Ισαριβών Συνθετών. Μεταξύ αυτών τή τρία έώρταζαν επί τή εκκαιρία τήν πρώτην τους: 'Ο «ος ψαλμοστου Adolf Busch, μία συμφωνία του Walter Gleiser και ένα κοντσέρτο γιά πιάνο του Albert Moeschinger». 'Ο έος Φάλμος», έργον 90 του Άντολφ Μπόος, γιά χορωδία, όρχήστρα και εκκλησιαστικό όργανον έδόθηκε εις μνήμην του άλλου Γερμανού και έπειτα Έλβετου περιφήμου βιολιστού και συνθέτου, του όποιου η καλλιτεχνική

δράσις έννε στενότερα συνδεμένη με τή μουσική ζωή τής Βασιλείας. Τό έκφραστικώτατο, ώριμο, έργο που χρησιμοποιεί μιά μουσική γλώσσα σαφώς έπηρεασμένη από τόν Μπόους και τόν Ρέγγερ, και άποδεικνύει τις άνώτερες τεχνικές Ικανότητες του συνθέτου του, μπορεί — όπως τονίζει ένας από τούς κριτικούς — νά θεωρηθ' «ός ένα ώραιότατο ύπόδειγμα τής πιο εκλεκτής εκκλησιαστικής μουσικής!» Παράλληλα προς τόν τσιουστό του όου Ψαλμοστ από τόν Adolf Busch, που άκολουθεί τή γραμμή τή χαραγμένη από τόν Brahms στό Requiem, άκούσθηκαν άλλα δύο χορωδιακά έργα τελείως αντίθετα μεταξύ τούς: τό «Streiftied zwischen Leben und Tod» του Ralf Liebermann και η «Missa da Requiem» του Heinrich Sulermeister. Ένώ ο Ράφφ Λίμπερμαν, χρησιμοποιώντας μία έντελως προσωπική τεχνική τού δωδεκάτονου συστήματος, φθάνει σε μία μουσική γλώσσα άρμονικώς και μελωδικώς πλούσια σε πολυλοκίλλες διακλαδώσεις, που προσαρμόζονται στην έννοια του κειμένου, η «Missa da Requiem» του Heinrich Sulermeister, όλοκαθαρα προσανατολισμένη προς τή μουσική γλώσσα του Verdi, παρουσιάζεται σάν ένα έργο που ποριείται από κάθε μελωδική και πολυφωνική εξέλιξη και έπιδικάει νά προκαλέση μία δυνατή έντύπωση στό πολύ κοινό με τά μέσα κυρίως που του παρέχει τό όστινάτο.

'Από τά έργα τών δύο συναυλιών γιά όρχήστρα διακρίθηκε γιά τήν συγκεντρωμένη τή φόρμα και τή δροσιά τής μουσικής η συμφωνία του Walter Geiser, σε τρία μέρη, που έλαφρά θυμίζει Honnegger, ένω τό πλουσίον ε άμπνευσεις κοντσέρτο γιά πιάνο του Albert Moeschinger, με τό άδιόκοπο κρμα του λυρικού και του παθητικού, με τό τρυφερό και τού τετριμένα αισθηματικό παρουσίασε μία κάποια έλλειψη άστολέγχοι. Έντελώς αντίθετα τού κοντσέρτο γιά βιολι του Robert Oboussier, που ξαναζωντανεύει τόν παλιό Ιταλικό τύπο κοντσέρτου όπου τó μέτρο υπό κάθε όποψη και τό λεπτό γοστό κατευθύνουν τήν όλη εξέλιξη. 'Αλλά στή γιορτή αυτή τής Βασιλείας τήν δύο ένδιαφέρουσα συνεισφορά — γιαι έννε κάτι που στρέφεται προς τό μέλλον — άμφισβήτητα προσέφερον ο έκ Λαζάνης Constantin Regamey με τό έργο του «Musique pour cordes». Μολοντί ο ύπερβολικά έν ετπει μουσικό τρόποσ του γραψίματος καθώς και κάποια έλλειψις δυνατών αντιθέσεων κουράσως, μένει θετικό κέρδος άντιρρήτου από τό έγκεφαλικό αυτό έργο, γραμμένο σύμφωνα προς τούς κανόνες του δωδεκατόνου συστήματος, που καταλήγει νά γίνει ένα περίεργο παιχνίδι τών μοτίβων η Ισορρομία τού ήχου. Τα έξ τραγουδιών τής όρχήστρας κατά ποιήσεις του Jean Cullart «L'ou perdu» του Jean Binel κατέβλεξαν με τό ήχο τους, ήρεμο ταυτέχρονα και έκφραστικό, με τόν όποιον εκδηλώνεται ένας λυρικός έξαιρετικής έσωτερικότητας, κατά τρόπο άπολύτως προσωπικό. Δίπλα σ' αυτό η τεχνοτροπία και τό ύφος τής «Insomnie» του Francois Maurescoti με τή θυσια και πικνά χρώματα τής ένορχηστρωσάς τής έννε τήν έντύπωση τού κώπας χοντροκομμένου, μολοντί έπέτυχε ν' άποδώσει τή γεμάτη θλίψη μαγευμένη άτμόσφαιρα τού ποιήματος του Milosz. 'Από τά δύο έρνα γιά όρχήστρα που έκείναν τή πρόγραμμα η προτίμηση γενικώς έδόθηκε στή χωρίς εζιώσις, εύχάριστα γραμμένη συμφωνία No 1» του Francois Zbinden άκριβώς γιαι έδόθηκε από τόν συνθέτη τής άπλά χωρίς νά διεκδική η νά θέλν νά προκαλέση έντύπωση, πράγμα που δεν μπορούσε νά λεχθ

για την υπερβολικά θορυβώδη, απόλυτως έντυπωσιακά γραμμένη «Ballade» του **Alphonse Roy**.

Ἐκτελεστοί, εἰς τοὺς ὁποίους πρῶτιστά ἀνήκει ἡ τιμὴ τῆς μεγάλης ἐπιτυχίας τῶν ἑορτῶν ἦσαν: Ἡ Ὀρχήστρα τῆς Συμφωνικῆς Ἐνώσεως τῆς Βασιλείας, ἡ ὀρχήστρα θαματίου τῆς Βασιλείας, ἡ «Ἐνωσις Τραγουδιοῦ» τῆς Βασιλείας, οἱ ἀρχιμουσικοὶ **Dr Hans Munsch** καὶ **Dr Paul Sacher**, οἱ σολίστες τραγουδιοῦ **Juliana Farkas** (ὀψίφωνος) **Josip de Vries** (ὀξύφωνος) **Heinz Rehfuß** (βαθύφωνος) καθὼς καὶ ὁ βιολονίστας **Heinz Schueberger** καὶ ὁ Πιανίστας **Paul Baumgartner**.